

ANNABI DANIELI

The book of the prophet Daniel in Shanga,
as recorded in the books of the prophets: Daniel 1-7, 12.

Danieli gōa Babila kii yāakpada

Yahudaã kii Yoakimu kiikeyēe aabōaboũ, Babila kii Nebukaneza nù ì lòkoci Ulusalimaji. Di Baanaje kii Yoakimu nà'in ì ooũ Lakii ke ho kãazo, di ì wèezo Babiloni tēũ, ibe jè ì jii ke gbadeeũ.

Di kii be hè ì baa gbānkpada Ashepenazan ì nu Isra'ilaã jingeãzo tá bee kii ko gbadanaje boiina, jinge yāa laboãbāanaa tá à sese bòo à hokĩnkõn dada à wielago zo, gbāia tá à dõa ta laake aaha, mɔɔ à zēa bòo à jīike kii bà. Gbānkpada be di Babiloni yāa dadaa'ēe ì kalatukezo. Kii jè mabena tá ita bee gudɔkõn wà gbii'ama inabi'izo tá ita mi, wà yāadada'ēe ha yēe àa, bee kpēe à jīikea'in. Yahuda boii kãa bee à bii, Danieli Hananiazo Misaelizo Azaliazo. Gbānkpada be ì à to sɔdì'ēe. Ì tokpà Danielin Belazaa, Hanania kīn Sadaki, Misaeli kīn Mesaki, Aalia kīn Abedinego.

Danieli yāazēe ì zūuũ tá iba kii mabena beeda iba ì inabi'i mia ì gbāshīshia, di ì zēe zēe gbānkpada be gu ì mabena be to gube. Lakii tò gbānkpada be kiikikè Danielin, ì ì tosaimà, di ì kè'in: Mabi ma baanaje ma kii wasaamaa, dun ãa di a mabena a imizo jè. In ibe wà n waũ wì ì dà n miidoonaala kīn ya? N toa ho be wii ma miima kii gu. Gbānkpada be katada jè ì miiladi Danielima Hananiazo Misaelizo Azaliazo, di Danieli kè'in: N gbadiƙpa wāa n zɔƙenaazo dii wokoi kpēe n wa. N lambu hoã doo kpawama ihuzo, sa'ai n wa gbadiƙpa jingeãzo tá àbi mabena doo beeda kiizo, n kēwēe lata nn wà. Ì shì'ēe, di ì à tò gube ha dii wokoi.

Tá dii wokoi be hwà, ì à wadò ibe wà à lahia, à jiikè ì dà jinge kàala tá bi mabena doo beeda kiizo. Di à katada be tà kii mabena ì inabilizo kpà'ama mɔɔda, sai lambu hoã doo. Lakii jinge shii be gbà dɔa wielagoãzo. À kalatuke sesezo dɔ kɔn. Danieli kɔn ì wiehuguã nanaazo lagoã dɔ kɔn.

Tá yɛɛ àa tá kii Nebukaneza jè wà yãadada jingeã ben leekpɛɛ bòo, di gbãnkpasa be wèè'azo ì gu. Tá kii zɔzɔkpà'azo, di ibe wà Danieli Hananiazo Misaelizo Azaliazo àba miidoo zo à biida, di à gɔ ì yãakpanaa. Kii sese dɔazo yãalàlala'ama kɔn, di ibe wà à dà tɛwɛkɛnaala wielagonaazo tá bee ì tɛɛ kɔn kù wokoi. Danieli bee gube ha Sailusu kiikeyɛɛ mahɛɛboù.

Nebukaneza nanaa dunia kiikeãzo

Nebukaneza kiikeyɛɛ hwaabɔabo, ì nana. Nanaa be yãa ì kù gbada, ìta zãia ì ì mɔɔda. Di ì kè wà tɛwɛkɛnaa dabudabukenaazo injekenaazo sɔɔniyãadɔnaazo shishi, nanaa tá ibe ò à lago'in. Tá à nù ì gu, ì kè'ɛɛ: Ma nanaa'ò, nanaa be ma kù gbada. Ma yaaji mà nanaa be ma'ana dɔ. Di abe hè'in Suliaã yãazo à kè: Jiina n gba lahia, Kii! Nanaa be yãa he wãa n zɔkɛnaan, wá lagoamii. Kii kè'ɛɛ: Ho tá ma zɛɛ mà kè'ɛɛn di: In atà nanaa be ì lagoãzo hèmɛɛda, wà a zɛzɛɛda, a kpɛɛbataã gɔa gushɛɛ. In a nanaa be ì lagoãzo ladimɛɛ kɔn, má a daajakɛa gbagba, á indaã taa a laada. À nanaa be hemɛɛ tandi ì lagoãzo.

À ladì abe hè'in mɔɔ à kè: Kii, ò nanaa be he wãa n zɔkɛnaan, wáa lagoamii. Di kii kè'ɛɛ: Maa dɔ shãshã tá ábi yãa gaagaada,

dun yáa tá ma zèè mà ke'èe áa dḗ. In atà nanaa be hèmèeda, dɔɔka doo be di gḗ'èe. A leekàshikḵ à bushehemεε yáa dɔgu bāanajezo ha yáa sɔdì. À nanaa be yáa hemεε, má dḵa á zāia à lago. Di à kè'in: Kii, yáa be tá mbi zεeda, gbānkan ba bee duniaũ ì zāia ì kea. Kii kan ba bee ì yáa bee ii zεε tεewēkenaama dabudabukenaazo sɔɔniyāadḵnaazo, ko kii gba ikonaje. Kii, yáa tá mbi zεeda be wiazo. Gbānkan ba zāia ibe hēmiida, sai Lakii, mɔɔ ì baa ba bee gudooni gbāiazoa.

Īadikpaaji kii hūngà, ì hēdekè gbagba, ì kè wà Babila sesenaa dede kḵn. Tá wà sesenaa dedeã yáa be maabakè, di wàbi Danieli ì gbāiazo gudεa wà à dede. Tá kii dogaliã gbānkpasa Alioki wèe Babila sesenaa dedeji, di Danieli yáa zεenaje kè'in bēε yāazo, di Danieli ì làla ì kè: Budikpaaji kii yáa zεzε be jè? Di Alioki yáa be ladì Danielin. Di Danieli wèe ì kii zèe ì lokaci laha'in, sa'ai ì nanaa be lagoa'in. Di ì wèe kpεε, ì yáa be ladì ì gbāian Hanania Misaëlizo Azaliazo. Ibe hè'èe à Lakii Laaūnaje zεε ì tosaikè'èe nanaa be ashii yāaji, dun wàba à dede Babila sesenaa kāazoa.

Gūmɔzo Danieli wiehugu wà, Lakii Laaūnaje nanaa be ashii hè'in, di Danieli ì saabukpà ì kè:

Wà Lakii saabukpa kobusa,
īa di sese zo gbadazo.
Ita diina hwandi lokacizo,
ita kiina kpa kiikeũ, ita à boũ,
ita sese da sesenaan,
ita dḵa kpa wielagonaama.

Ita ashiiyāana mɔ'èè yāanazo tá dùdu,
ì gushi yāana dḡ, dun ĩa di ta guhuke.
Ma n saabukpà ma cīina Lakii,
ma n to bḡ,
dun n sese gbadazo laakèmɛɛ.
Yāa tá wa n zèè n ladìmɛɛ,
nanaa tá kii ò n mḡwēɛ.

Danieli kii nanaa lagoā

Di Danieli wèè Alioki gu tá kii ì jè ì Babila sesenaa dɛdɛ, ì kè'in: M̄ba Babila sesenaa dɛdɛa. Ñ weemazo kii gu, má ì nanaa lagoa'in. Gube tanditandi Alioki Danieli shì ì wèè'izo kii gu, ì kè'in: Gbān tá ì zāia ì n nanaa lagomii maa wà Yahuda jēezōna bii. Danieli tá wàta kè'in m̄ɔ Belazaa, kii ì làla ì kè: Nanaa tá maa ò n zāia ì lagomɛɛ, ì ma'ana hemɛɛ ya? Danieli jinshì'in ì kè: Ashiiyāa be tá nn zèè sesenaje kee ko dabudabukenaa kee ko tɛwēkenaa kee ko s̄ɔniyāadōnaa kee iba zāia ì hemiida. Amaa Lakii bee laaũ, ĩa di ta ashiiyāa kè'èè. Kii Nebukanɛza, ho tá ì nua lahū Lakii mḡmii. Nanaa tá nn ò n intɛɛboma wiehuguzo tá nn wàn di: Kii, dii tá n intɛɛde n intɛɛboma, n b̄ɛ wèè homa tá nua, di Lakii tá ta ashiiyāa mɔ'èè ibe tò nn dḡ ho tá nua. Maakīn, ba ma sese ì dà gbānkāala di Lakii ashiiyāa be hèmɛɛda. Ibe hèmɛɛ dun ì ta ñ ì lagoā ma, b̄ɛ tá bee n zūuũ ñ dḡ.

Kii, n guwà di n hokee wà n ɛ doo gbacezo. Ì gba, ibi ceshia m̄ɔ ita to gbān wasaama. Ho be mii jinali yāazon, ì shīnle ì

oonazo azuhwan, ì gbèè ì gbèezo mɔɔcɛn, ì gɛɛna mɔɔshin, mɔɔ ì gɛɛtātāa mɔɔshin tɛɛzo. Dii tá mbi wadɔa, gbɛɛ kee kàta, ba gbānkan di oonàmaa, di ì nù ì gbace ii be hwàta ì gɛɛtātāama tá bee mɔɔshi tɛɛzo ì à wii. diibeedii mɔɔshi tɛɛzo mɔɔcɛzo azuhwazo jinalizo wii tanditandi, di à gɔ̃ doo buzugacizo tá bee wuwɛetugu. Ututu gāgāzo, wàta ì gbɛɛ tà mɔɔda, di gbɛɛ be tá gbace ii wii gɔ̃ kasa gba, ì dunia hwà kɔn.

Idia nanaa ben. Kii, wá lagoamii tandi. Kii, miia kiina kiin. Lakii Laaūnaje n kpà kiikeū ikozo gbadazo daajazo. Gbāia lateɛsɔɔnazo bāanazo ì nāmii n ooū. Gu tá à bee kɔn miia à kiin. Miia mii ben tá bee jinali. Kiike kee boa n kpɛɛ, iba booda n bojia. Bee kpɛɛ aabɔabo boa, ì lagoa duniama kɔn. Bee mɔɔcɛn. Kiike shiibɔabo nua, igɔ̃a gbada doo mɔɔshizo, dun mɔɔshi ta hokĩnkɔn wii ì ì cicibo. Lata mɔɔshi ta ho wii, lee ì kiike mahɛboā basukukea ì à paya. Lata n gɛɛtātāa gɛɛcīinazo wà, ì gukāa bee tɛɛ kpateā, ì gukāa bee mɔɔshi, lee kiike be gɔ̃a kataa kɔ̃ji, amaa mɔɔshi gbada gɔ̃a bee'iū, dun nn wà mɔɔshi tugbeā tɛɛ kpateāzo. Lata gɛɛcīina gukāa bee mɔɔshi, ì gukāa bee tɛɛ, lee kiike be gbiina gɔ̃a gbada mɔɔ ì gbiina gɔ̃a katataā. Lata n mɔɔshi wà tugbeā tɛɛ kpateāzo, lee gbace boiina gɔ̃a bee gube tugbeā, amaa àba kɔ̃ kūaa, lata nn wà mɔɔshi bata kɔ̃ kū tɛɛzoa.

Kiina be dii Lakii Laaūnaje kiike kobusabo kpa. Iba yāada mɔɔ iba gɔ̃a boii kāa bon kobusaa. Ì kiike mahɛboā be basukukea, ì à yāa, kiike be gɔ̃a kobusa. Lee nn wà gbɛɛ kee kàta kasa gbaū, ba gbānkan di oonàmaa, di ì mɔɔshi mɔɔcɛzo

tēezo azuhwazo jinalizo wii. Kii, ho tá nua lahū Lakii Gbāngba mòmii. Nanaa be inten, ì lagoã aminci zo.

Di kii Nebukanēza ìntēē ì gbèema Danieli ēē ì ēēzō'in, di ì kè wà ì gba ho, wà tulalecici kpatē'in cela. Ibe hē Danielin: N Lakii jiina Lakiin, kiina Baanajen inte. Īa di ta ashiiyāa bo'ēē guhu, dun n zāia n bōwēē ashii bezo. Di kii Danieli gbà gbada, ì ì gbà hoã dake, ì ì kpà kiikēū Babila tēema kōn, ì ì jè Babila sesenaa kōn gbāngba. Danieli kii zēē, di ì Sadaki Mesakizo Abedinegozo jè Babila tēē gbadanaa. Danieli kīn bee kii bà.

Gbān àa zuā mōyōgu ceū

Kii Nebukanēza jii kè jinalizo doo gbacezo. Ì kpatēena ookūsū ka'aa, ì lagoã ookūsū sōbodoo. Di ibe kīhe Dula gu'intēenaū Babila tēēū. Di ì lakpalēkè ì tēē gbāngbagbaanan à hakō, kiina, yāakpanaa, jēē ēēkenaa, gbadanaa, kawēeshinaa, kiiwēēkenaa, yāakpākpānaa ì tēē kiikēnaazo kōn, jii tá ibe kè ibe kīhe be à nu ì sanga yāa keji. Di tēē gbānkpasāa be hākō jii be sanga yāa kēā yāaji, à gōō ì ēē. Di maabakēda hē gbāian leeū gbadazo ì kè: Tēē kōn gbāia boii kōnzo, yāa tá wàa jè'ēē à ma. In a bē'e'o mà beezo gogezo domazo fiizo kūkekēhoāzo kōn, à kutēē à ēēzō jii ben tá kii Nebukanēza kè jinalizo ibe kīhe. Gbān tá gè kutēēji ì ēēzō'in, wà ĩa zua mōyōgu ce zēzēū tanditandi. Īadikpaaji in gbān hoã be ó mà, ba tēē kōn gbāia ko boii kōn, àta kutēē à ēēzō jinali jii ben.

Lokaci be sōōniyāadōda kāa nū à bushejè Yahuda boii kāan, à kè kii Nebukanēzan: Jiina n gba lahia Kii! Kii, n yāājè n kè, in

gbān hoā ó mà, sai ì kutée ì ɛɛzɔ̄ jīin tá nn kè jinalizo. N kè gbān tá tà kùtée ì ɛɛzɔ̄'inda, wà ĩa zu mɔɔyɔgu ce zezɛũ. Too, Yahuda boii kāa bee, n à jè Babila tɛɛ gbadanaa. À toā Sadaki, Mesakizo Abedinegozo. Kii, gbāia be bata n yāa maa, àbata zɔɔke n jīinanda, mɔɔ àbata kutée jinali honda tá nn kīhe.

Di Nebukaneza hūngà gbagba, ì kè wà nu'in Sadakizo Mesakizo Abedinegozo. Di wà nù gbāia bezo kii gu. Nebukaneza à làla ì kè: Sadaki, Mesaki, Abedinego, ábi gea zɔɔkeji ma jīinan inten ya? Ábi gea kutéeji jinali hon tá maa kīhe ya? In a shiikè à kutée à ɛɛzɔ̄ ho ben tá maa kè dii tá a hoā ó mà, ì yāazo, amaa in atà kutɛenda, wà a zua mɔɔyɔgu ce zezɛũ tanditandi. Jii kpashe di zāia ì a bo ma ooũ? À jinsh'ìn à kè: Wába jinshiamii yāa beemaa. Kii, in wà wa zù mɔɔyɔgu ceũ, wa Lakii tá wata zɔɔke'in zāia ì wa boũ, ì wa bo n ooũ. Ko in ìta ke kīnda, ì dɔ tá wába zɔɔkea n jīinanda. Wába kutɛeda jinali honda tá nn kīhe.

Di Nebukaneza hūngà gbagba, ì ì waũ sɔdì'aji. Ì kè wà mɔɔyɔgu ce laha ì dà lata wàta kɛla kù sohia. Di ibe hè ì jēnaa nɔgɔ̄ni gbada kāan à Sadaki Mesakizo Abedinegozo ee'ee à à zu mɔɔyɔgu ce zezɛ beũ. Di nɔgɔ̄nia be à èe'ee à tuhwaanazo tá abe gǎ, tɔgɔ̄ bɔɔgēenazo huniazò kɔ̄n, di à à shì à à zù mɔɔyɔgu ce zezɛ beũ. Lata kii yāajè zezɛ, mɔɔ mɔɔyɔgu be hidakè gbagba, di nɔgɔ̄nia be tá à à zù, ce hida ì à wǎ ì à dèdè. Gbān àa be kīn à sòo mɔɔyɔgu ce gbada beũ ee'eena.

Di kii Nebukaneza lùgbe ì kpàtɛɛ ì gɔ̄ɔ, toṣā gǎ'in. Ì ì ɛɛkenaa làla ì kè: Gbān àa wà à zù ceũ ee'eenan ya? À jinsh'ìn à kè:

Leen kii! Di ì kè: À wadò! Gbǎn shii maa wà hoohoona, àbi tataa ce beũ, atà ke indaa. À gbǎn shiibõabo bõ doo Lakii Nizo. Di ì nù kutu mɔɔyɔgu lée gu ì kè: Sadaki, Mesaki Abedinego, Lakii Laaũnaje zɔɔkenaa, à bo. Di à bõ ce bii. Tɛɛ gbǎngbagbaanazo yǎakpanaazo jǐɛnaa ɛkenaaazo gbadanaazo kiinazo à lòkoci'àma, abe wà ce be tà hokan ke'àmaa, à miila tà cekũa, à tɔɔɔ tà wiida. Ko ce wusa ba bee'àmaa. Di Nebukaneza kè: Wà Sadaki Mesakizo Abedinegozo Lakii saabukpa! Ì ì mala'ika jì, ì zɔɔkenaa tá à ì amincikè ì à sheekũ. Dun yǎa tá maa jè à gè keji, abe shì à ga, dun àba kutɛ à ɛzɔ jiinanda, sai à Lakii. Idii yǎan tá maa jè: In gbǎnkee Sadaki Mesakizo Abedinegozo Lakii to shambò, ko tɛɛ kpashe gbacen ko boii kpashe gbacen, wà ì zɛzɛɛda, wà ì kpɛbata ladia gushɛ. Dun jii kan ba zǎia ì gbǎn sheekũ leeda. Di kii Sadaki Mesakizo Abedinegozo gbà gbada Babila tɛɛũ.

Nebukaneza nanaa'oã agozo

Kii Nebukaneza di bi yǎa dii hea kojìn tɛtɛɛ, boiina tá bee duniaũ kɔn, ì kè: Àgɔ bee lahiazò gbagba! Ì kɛmɛ mà mamaakiãzo sheedaãzo he'ɛ tá Lakii Laaũnaje kɛmɛ.

Ì mamaakiã gba fa!
Ì sheedaã gbada.
Ì kiike bee kobusa,
Ì iko gɔa bee diikɔn.

Maa Nebukaneza tá ma bee ma bà kitikiti baa yǎakate, di ma nanaa'ò, ibe tò ma wasaamà. Beena ma intɛboma ho tá maa

wà bēezo tá maa kè abe tò ma zūu kàta. Maa jè wà numεε Babila sesenaazo kōn à nanaa be lagomεε. Tá dabudabukεnaa nù injekenaazo sōōniyāadōnaazo tεεwēkenaazo, ma nanaa be yāahè'èè, àta zāia à ì lagòmεεda. Kpεεzo Danieli tá wà ma jii to kpà'in, wàta ke'in Belazaa, ì nù ma gu, di ma nanaa be hè'in. Lakii tá bee dabam ì ì tǎa zo. Ma kè: Belazaa, sesenaa gbāngba, maa dǎ tá Lakii tá bee dabam n ì tǎa zo, ashiiyāa bata wiakemiida. Idii hon tá maa wà nanaaũ. N lagomεε. Īa hon tá maa wà ma bēēũn dii tá ma intēede ma intēeboma: Mabi guwaa di ma ago wà gōōde dunia gudoodoobii, ì saakè gba. Ago be làha ì saakè ha ì mii zǎ laaũma. Wàta ago be wa tun dunia leekpεε kōn. Ī lalaã yāazo, mōō ì ni'è dake, ì mabena bòo kojima. Latεε sōōna ooni tà ì hīi, mōō bāana ta nu à jeje ì bāanama. Ho betekεnaa kōn ta mabena ta'ima.

Mabi yāa be waa ma bēēũ dii tá ma intēede ma intēeboma, di ma mala'ika wà ì bò laaũ. Ī leezù gbadazo ì kè: À ago be aga à mε, à ì bāana agaga. À ì lalaã kata, à ì nia wazā. À to sōōna baashi ì katama, à to bāana bo ì lalaũ. Amaa à ago be miikutu ì kaasheāzo to tεēũ, à mōōshi ankwa eema mōōcē hozo lateēũ gube. Hii kpaama, igōa bee lateēũ gube sōōnazo. Ī susukūa, ì bēε gōa doo sōōna hozo ha yēε sōhia. Mala'ikaã di yāa be hè tá Lakii jè, ì gbāia be di yāa maabakè tá Lakii zēε, dun gbāia tá bee dō Laaũnaje di iko zo gbace kiikeāma. Ita gbān kpa kiikeũ lata ì yaaji, ko gbān kpεεbo. Maa kii Nebukaneza, idia nanaan tá maa ò. Belazaa, n ì lagomεε tandi, dun ma kiike sesenaje kan tà zāia ì lagòmεεda. N zāia, dun Lakii tá bee dabam n ì tǎa zo.

Danieli Nebukanenza nanaa lagoã

Di yáa be Danieli tòsã tá wàta kè'in mɔɔ Belaza. Bēē tá ibi kea tò ì zūu kàta. Di kii kè: Belazaa, m̀ba to nanaa be yáa ì lagoãzo n wasaamaa. Di Belazaa kè'in: Ma baanaje, Lakii to nanaa be gɔ̃ n gejinaa bon. Lakii to ì lagoã gɔ̃ n gaajeã bon. Ago tá nn wà, ì gba mɔɔ ì gbada, ì mii z̃̀ laaũma, wàta wa tun dunia leekpɛɛ. Ì lalaã yãazo, ì ni'è'è dake, ì mabena bò kojima. Lateɛ s̃̀ɔna bee ì h̃̀i, mɔɔ b̃̀ana ta nu à jeje ì b̃̀anama. Kii, miia ago ben. N iko gba mɔɔ n gbada zo. N gbagbake kpàtɛɛ ì z̃̀ laaũma, n kiikeke l̀koci ha dunia leekpɛɛ. Kii, n mala'ika kee wà ì bò laaũ ì kè: À ago be aga, à ì basukuke, amaa à ì miikutu ì kaasheãzo to tɛɛũ. À mɔɔshi ankwa een mɔɔc̃̀ hozo lateɛũ gube, hii kpaa'ima, ig̃ã bee lateɛs̃̀ɔnazo ha ỹ̀e s̃̀hia.

Kii, idii ì lagoãn. Idii yáa miin tá Laaũnaje jè ma baanaje kii: Wà n yaa, wà n boa gbãiaũ, ng̃ã bee lateɛs̃̀ɔnazo, ñ sh̃̀e soa doo d̃̀izo, hii n w̃̀e. Ng̃ã bee lee ỹ̀e s̃̀hia ha nn d̃̀ Laaũnaje di iko zo gbace kiikeãma, mɔɔ ita gbãn kpa kiikeũ lata ì yaaji. Lata ì kè wà ago miikutu ì kaasheãzo to, bee kè in n Lakii d̃̀ ikonaje, ì ladia ì n kpa kiikeũ. Ìadikpaaji kii, ñ ma yãakpa dii ma. Ñ kata n asozɛzema, ñ hoke ì zɛɛma. Ñ n hozɛzɛk̃̀e to, ñ hoyãake nindenaan, n yãamaa lahaa.

Yãana be kii Nebukanenza tà k̃̀n. Mɔɔ wokoi wohwaazo kpɛɛ ibi taa ì bà ke gba miima Babila. Di ì kè: Babila gba tá maa jè ba ma kiikegunda? Maa jè ma iko gbadazo ma kiike daaja yãaji. Daaji yáa be bò kii leeũ, leeũ kee bò laaũ ì kè: Kii Nebukanenza, n yáa tá wàa hèn di: Wà n boa kiikeũ. Wà n yaa

wà n bo gbãiaũ, ngõa bee lateesõonazo, í shẽe soa doo diizo. Ngõa bee lee yẽe s̄hia ha n dõ Laaũnaje di iko zo gbace kiikeãma, m̄w ita gbãn kpa kiikeũ lata ì yaaji. Gube tanditandi Nebukaneza yãa tá wàa hẽ ì kè. Wà ì yà wà ì bõ gbãiaũ, ì shẽe sò doo diizo, m̄w hii ì tù. Ì miila saakè doo kúu kakazo, ì akõshĩ saakè doo bãa akõshĩizo. Tá yẽe s̄hia be hwà, ma Nebukaneza ma wiehwà ma laaũ wadò, di ma shì ma miiladiãma. Di ma Laaũnaje saabukpà, ma Kobusanaje to bõ, ma ì daajakè.

Dun ãa kii kobusa m̄w ì kiike bee diikõn.
Gbãia tá bee duniaũ kõn ba bee'in hokanda.
Ita ke lata ì yaaji gbadanaazo tá bee laaũ
gbãiazo tá bee tẽema.
Gbãnkan ba zãia ì ì dãdãa,
gbãnkan ba zãia ì ke'inda: Bu mbi kea gube.

Dii tá ma shì ma miiladiãma, di ma ladì ma shì ma kiikeũ daajazo gbagbakezo. Ma eekena ma tẽe gbadanaazo à ma zèe, à ma kpà kiikeũ, di ma iko dà mahẽbola. Maa Nebukaneza mabi laaũ Kii saabukpaa tandi, mabi ì daajakea, mabi ì to boa, dun ì hokeã yãazo kõn, ita hoke ì zẽema. Ì zãia ì ututushinaa labo.

Yãa tá wàa kè kpatama

Kii Belasazaa ì tẽe gbadanaa shìshi sala mabenama gbãn dubu doo, di ibi inabi'i mia'azo. Tá ì zũuhukè i bezo, ì kè wà nu jinali imiboãzo azuhwa imiboãzo tá ì cĩ Nebukaneza shì Lakii

keũ Ulusalima, dun ì imizo, ìa ì tee gbadanaazo ì neazo ì neneni kãazo. Di wà nù imiboã bezo, àbi imiazo. Àbi inabi'ì mia, àbi jiina saabukpaa tá wà à kè jinalizo azuhwazo mɔɔcẽzo mɔɔshizo agozo gbɛɛzo. Gube tanditandi gbace oobò fitila guhuũ, ibi lalakẽa kii bà kpatama tá wà lɔlɔ. Kii oo be wà, ibi lalakẽa, di ì bɛɛ tò ì zũu kàta. Ì waũ wii, ì kpiinaguã búsã, di ì gɛɛna lùgbe. Ì leezù gbada ì kè wà nu dabudabukenaazo sɔɔniyãadõnaazo tɛwɛkɛnaazo. Di ibe hè Babila sesenaa ben ì kè: Gbãn tá wãsãa dii kalatukè ibe lagòmɛɛ, maa tɔɔ cɛ gã'in jinali buɛzo, ì gõa ma tee gbadanaa aabõabo. Tá kii sesenaa be gã kõn, di à gbãnkan tà zãia ì wãsãa be kalatukè ibe lagò kiinda. Belasazaa zũu kàta gbagba ì dà yãala, ì waũ ladì ì wii, mɔɔ ì tee gbãngbagbaana tòsã.

Tá kii ne ì tee gbãngbagbaanazo lito mà, ì gã à gu hobeekẽ ì kè: Jiina n gba lahia Kii! Mba to n bɛɛ n gbɛɛshikɛa, mba n waũ wiida. Gbãnkee bee n tɛɛũ guii, Lakii tá bee dabam, ì à tãa zo. N cii Nebukanɛza lokaci wàa tà ì miiladi zo wielagoãzo sesezo doo jiiinama. N cii ì jè wielagonaazo dabudabukenaazo sɔɔniyãadõnaazo tɛwɛkɛnaazo gbãngba. Ì sese dõazo gbada, ita yãa kõn ma'ana dõ. Ita nanaa lago, ita yãa'ɛena lago yãa wianaazo. Ì to Danieli. Kii tokpà'in mɔɔ Belazaa. N ì shishi, ì lala be lagoamii.

Tá wà nù Danielizo kii be gu, di ì kè'in: Miia jɛɛzɔɔn tá wàta ke Danieli, ma cii bò'nzo Yahuda tɛɛũ ya? Maa mà wà kè n Lakii tãa zo, n miiladi zo wielagoãzo sese gbadazo. Wà nùmɛɛ tandi sesenaazo dabudabukenaazo à wãsãa dii kalatukɛ, à lagomɛɛ, amaa àta zãiaa. Maa mà n yãana lago zè, n yãa

wianaa ma'ana he. In n̄ zāia n wāsāa dii kalatukè n ì ma'ana hèmεε, má tɔɔ cē jinali buezo gāamii, n̄ gōa ma tεε gbadanaa aabōabo.

Di Danieli kè'in: N̄ n indaã kũ, n̄ laada kpa gbānkeen. Amaa má wāsāa be kalatukeamii kii, má ì lagoonii. Kii, Lakii Laaūnaje di kiike gbagbakezo daajazo kpasakezo kpà n cī Nebukanezama. Lata ì ì gbagbakè lee, koji ì wasaamà, àta εεzō'in, ba boii kōn ko boii kōn yāamanaa. Gbān tá ì yaaji ì ì de, ita ì de. Gbān tá ì yaaji ì ì bo, ita ì bo. Gbān tá ì yaaji ì ì gba gbada, ita ì gba gbada. Gbān tá ì yaaji ì ì labo, ita ì labo. Amaa tá ì ì ginde gbagbakè mɔɔ ì tōla gōwè mɔɔ ì ututushì, di Lakii ì bò kiikeũ, ì ì daaja yā. Wà ì yà wà ì bò gbāiaũ, ì bēε gō doo sō bozo. Ì bee lateε jekiāzo, ì shēε sò doo diizo. Hii ì tū, di ibe dō tandi tá Lakii Laaūnaje di iko zo gbace kiikeāma, mɔɔ gbān tá ì yaaji ita kpa kiikeũ. Miia Belasazaa, mia ì cīnin. Ko tá n yāana be dō kōn, ntà n ginde lagoa. N shīnlelāgo Baanaje Laaūnajan. Nn tò wà n̄ ì ke imiboāzo, di miia n tεε gbāngbagbaanazo n neazo n neneni kāazo a inabi'i mizo, di n jiina saabukpà tá wàa kè jinalizo azuhwazo mɔɔcēzo mɔɔshizo agozo gbεεzo, hoã tá àbata guwaa, àbata yāamaa, mɔɔ àba dōa zoa. N beteke n lahūzo bee Lakii ooũ, di ntà ì daajakea. Īa yāaji ibe tò oo be n̄ ì wāsāa be kè.

Yāana tá oo be kēn di: Mene, mene, tekeli, paashi. Yāana be lagoān di: Mene kè Lakii n kiikedii gō, ì ì leekpεε jè. Tekeli kè wà n gbitee gbadikpà dabonima, wàa tà ntà kilo shia. Paashi kè wà n kiike gbiidaa Medeāma Paashiāzo.

Belasazaa yāahè, di wà tɔɔ cē jinali buezo gǎ Danielin, wà maabakè wà kè, ĩa ì tɛɛ gbadanaa aabɔ̃abon. Gũmɔ doo beũ wà Babiloni kii Belasazaa dè. Mède boii tá wàta ke'in Daliusu di zùtɛɛ ì gēɛ ì yēɛ ka'aa wohwaazobɔ̃abo.

Danieli zuã shimɔa gu'ɛɛũ

Ì kè Daliusun ì tɛɛ gbadanaa je gbãia kasɔ nizo kadoo, di ì à jèje ì tɛɛũ kɔ̃n. Ì yāakpanaa jè gbãn àa à ɛɛkenaa. Danieli gbãn àa be doonin. Tɛɛ gbadanaa ta à yāana ladi yāakpanaa ben, dun àba bala'i kɔ̃ kiinda. Danieli sese gbada dà yāakpanaa kãala tɛɛ gbadanaazo kɔ̃n, di kii yāazèɛ ì ì je ì tɛɛ gbãngba. Di yāakpada kãa tɛɛ gbadanaazo àbi zɛɛ gudea wà tɔɔ kee ta'ima kiike be tá ibe bèe yāaji, amaa iba tɔɔ kee zoa, àta hokan tà'ima, dun ì aminci zo ì hokeãu kɔ̃n. Ibata togoke hokanzoa, wàta tɔɔ ta'ima. Di à kè: Wába hokan taa Danielima kobusaa, sai ì adini yāa. Di yāakpada kãa gbadanaazo hàkɔ̃ à wèe kii gu à kè: Kii Daliusu, jiina n gba lahia! Tɛɛ ɛɛkenaa kiinazo jēɛ'ɛekenaazo gbadanaazo yāakpanaazo n ɛɛkenazo kɔ̃n, wa leekàshikɔ̃ wáa wà ì yāazo ò dɔ̃ka dii je, ò to wà jīikema. Ha dii kadoo wokoi leekpɛɛ gbãn tá zèe baanaje keema ko gbace, sai miia, wà ĩa shi wà zu shimɔa gu'ɛɛũ. Kii, ò dɔ̃ka be je tandi, ò n to da lalahu diiũ, dun gbãnkan ba sɔ̃dia. Igɔ̃a bee Mèdeã Paashiãzo dɔ̃ka tá ba gāgāada. Di kii Daliusu dɔ̃ka be jè ì ì to dà lalahuũ.

Tá Danieli mà wà dɔ̃ka be jè, ì wèe kpɛɛ. Ì kegũbo tá bee laaũ, ì taagaã tá bi kɔ̃ waa Ulusalimazo lagoã. Di ì kūsükùtɛɛ ì

Lakii zèè ì ì saabukpà, lata ita ke gudɔkɔn kù aa'aa. Di gbãia be nù ledole à gà ì gu, abe wà ibi Lakii zèeda, ibi kutèda'in. Di à wèè kii gu dɔka tá ibe jè be yãaji à kè: N dɔka jè n kè ha dii kadoo wokoi gbãn tá baanaje kee zèè ko gbace, sai miia, wà ãa shi wà zu shimɔa gu'eeũ. Kii kè: Dɔka be ba shaka zoa, ì gò Mèdèã Paashiãzo dɔka tá ba gãgãada. Di à kè'in: Yahuda tɛe jèezɔw Danieli bata n yãadaa ko dɔka be tá nn jè. Ita Lakii zèe gudɔkɔn kù aa'aa. Tá kii yãa be mà, ì kè'in zezè gbagba. Ì yãazèè ì Danieli sheekũ, di ibi ì sheekũa zèe gudèa ha usɔw è'è. Di gbãia be hàkɔ à nù kii gu à kè: Kii, n Mèdèã Paashiãzo dɔka dɔ, wà kè dɔka tá kii jè yáazo tá ibe dàdã, àba sɔdiã zoa. Di kii kè wà nu Daniélizo wà ì zu shimɔa gu'eeũ. Kii hè Danielin: N Lakii tá nta kutè'in diikɔn ì n bo!

Tá wà ì zù gu'ee beũ, wà gbèe shì wàa tàta gu'ee be leema, di kii sheedakèma ì oocĩhozo ì tɛe gbadanaa oocĩhoãzo, dun gbãnkan ba hokan sɔdi Danieli yãajia. Di kii wèè kpɛɛ, ì gè hobeji gũmɔ be, mɔw ìta ì neneni kee zèeda. Ìta zãia ì ii'òda. Tá gu dɔ, gu bi kèa, di kii be kpàtɛe ì wèè shimɔa gu'ee be gu hidahida. Tá ì zò gu'ee beji, ì leezù Danielijì zũushizo ì kè: Danieli, Danieli, Lakii betekenaje zɔkèda! N Lakii tá nta kutè'in diikɔn ì zãia ì n bo shimɔa leeũa? Danieli jinsh'ìn ì kè: Lakii n gba lahia Kii! Ma Lakii ì mala'ika jì, ì nù shimɔa léè tàta, àta ma ke indaa, dun ì ma dɔ baa tɔw. Kii, matà tɔw kee kemii kobusaa. Kii zũuhukè gbagba, di ì kè wà Danieli bo gu'ee beũ. Tá wà ì bò, wàta ì gu kee ta ì kè indaa, dun ì Lakii amincikè. Di kii kè wà nu gbãiazò tá bushejè Danielin, di wà à

zùzu gu'ee beũ à niazo à neazo. Daaji à bòo teema, shimɔa hēehee à à kūkū, à à aweena wii kōn.

Kii Daliusu lalahu kē gbāian tá bee ì tēũ kōn, ko boii kōn, ì kè: Àgō bee lahiazō gbagba! Ma dōka dii jè ma tē kojìn. À Danieli Lakii wasaama, à ezō'in.

Dun ãa Lakii betekenaje tá bee kobusan.

Ì kiike kiike kobusabon, mɔɔ ì kiikea diikōn.

Ita gbān sheekū, ita ì bo.

Ita mamaakiã sheedaãzo ke laaũ tēzo.

Ïa di Danieli bò shimɔa leeũ.

Danieli saa'a shì Daliusu kiikedii Paashi boii Sailusu kiikediiizo.

Danieli wiehugu waã lateesōo shii miima

Babila kii Belasazaa kiikeyēe mahēboũ Danieli wiehugu wà, ì hokee wà ì bēũ dii tá ì intēede ì intēeboma, di ì wiehugu be kē lalahuũ, ì ì yāana ma'ana hē. Danieli kè: Mabi guwaa wiehuguwaãu gūmɔzo, di ma Lakii bà ututu wà shii, àbi kpatēda tekū gba miila. Di lateesōo gba shii bùtē tekū, à boii ba dooda kōn. Ì mahēbo bò shimɔzo, ì kúu gambaã zo. Tá mabi wadɔa, wà ì gambaã gò'ima, di wà ì shì wà ì gōo gēe hwaa doo gbacezo, di wà gbace zūu gā'in. Di ma lateesōo hwaabōabo wà, ì bò doo kpabozo, ì bee kōndōã, awaza awee ni àa bee ì sōo zāaũ. Di wà kè'in ì kpatē ì sōo so gbagba. Bee kpēe ma guwà, di ma lateesōo kee wà, ì bò sōohuji. Ì gamba zo ì kpēema shii, mɔɔ ì mii shii. Wà ì kpà kiikeũ. Bee kpēe tá mabi guwaa wiehugu beũ gūmɔzo lee, ma lateesōo shiibōabo

wà, ita to gbān wasaama ha ì zūu kàta. Ì gbada ba miidoo zoa. Ì s̄w̄ m̄w̄shin m̄w̄ ì gba, ita ho sozo ì wii, ita bee'o ì kutuma tá ḡ. Iba doo latees̄w̄nazona tá ḡḡã ì εε. Ì b̄éé wokoi. Tá mabi b̄éékea ì b̄éena be yāama, ma b̄éé kee wà m̄k̄k̄, ibi boa à bii, di b̄éé mahébo àa b̄ò, à ì gbà gu. Maa wà b̄éé m̄k̄k̄ni be wie zo doo gbacezo. Ì léé zo m̄w̄, ita miigbakeyāa he.

Tá mabi wad̄a lee, maa wà wà kiikekubaã jè,
di Ḡk̄pasani nù ì zùt̄éé.
Ì tuhwaana hu tashitashi,
m̄w̄ ì miila doo t̄āa zuuna kakazo.
Ì kuba celenian m̄w̄ ì gereã ceȳw̄n.
Oo cenaje b̄ò ì h̄i, ibi baashia ì εε.
Gbān dubu kù dubu d̄'ima,
m̄w̄ gbāia tá ḡw̄de ì εε b̄ò milian ḡnḡbee.
Kiiweekena zùt̄éé,
di wà lalahuã laḡògo.

Ma ḡḡã mabi wad̄a miigbakeyāa tá b̄éé be bi hea, di mabi wad̄a ha wà latees̄w̄n be d̄è, wà ì ḡè basukukè wàa shì wàa zù ceū. Wà latees̄w̄n k̄āa b̄ò kiikeū, amaa wàta à beteke boa ha dii kee.

Tá mabi guwaa ḡm̄w̄ wiehugu beū lee, ma gbānkee wà doo Gbace Nizo, ibi nua Lakii bà gigijeāzo. Tá ì b̄ò, di wà wè'e'izo Ḡk̄pasani be gu. Wà ì kp̄a kiikeū, wà iko kp̄a'ima daajazo, di koji kùt̄é'in, t̄é k̄ñ gbāia, ko boii k̄ñ. Ì iko ḡā kobusa, iba leekp̄é zoa, m̄w̄ ì kiike ba yāa kobusaa.

Wiehugu be lagoã

Ma Danieli ma zūu wìi. Ho tá mabi waa ma bēēũ ì tò ma zūu kàta. Gbãia tá gᵛᵛ gube ma nù kutu à gbān dooni gu, ma ì làla yāana be inte kōn. Di ì yāahèmēē ì yāana be lagòmēē. Latēē sᵛᵛ gba shii ben kiike shii tá boa duniaũ. Amaa Laaũnaje gbãia di kiike shia à bon, à kiikea diikōn ha kobusa. Bee kpeē ma yaaji mà lateēsᵛᵛ shiibᵛᵛabo inte dᵛ. Iba doo lateēsᵛᵛ kãazoa, ita to gbān wasaama gba. Ì sᵛᵛ mᵛᵛshin, ì akᵛshīi mᵛᵛcēn, ita ho so ì wii, mᵛᵛ ita bee'o ì kutuma tá gᵛ. Bēēna ni wokoi tá bee ì miima ma yaaji mà ì ma'ana dᵛ mᵛᵛ bēēzo tá shēēbò di bēē ni àa sòo ì ēē. Bēē be wie zo leezo, ita miigbakeyāa he mᵛᵛ ì gᵛᵛna gbada ì dà ì kãala. Tá mabi waa, bēē be bi jēēkea Lakii gbãiazoo, ibi à beeda. Di Gᵛkpasani be tá wàta kē'in mᵛᵛ Laaũnaje, ì nù ì yāa yāa kpà ì gbãia bema, dun kiikeke gᵛa Lakii gbãia bon ì lokaci.

Wàa hēmēē wà kè: Latēē sᵛᵛ shiibᵛᵛabo ben kiike shiibᵛᵛabon tá boa duniaũ. Iba doo kiike kãazoa, ì dunia soa kōn, ì bee'oama, ì ì wiida. Bēē ni wokoi be kiike be kii wokoin tá à kiikea. Kii tá ba doo ì mahēēboāzoo kpatēēda à kpeē, ì kii àa be boa kiikeũ. Ì Laaũnaje to shamboa, ì wicēēkea ì gbãiamaa, ì gudea ì salaã sᵛᵛdi dᵛᵛkaāzo. Wà Lakii gbãia naa'in ì ooũ yēē àa gbiinazo. Amaa kiiwēēkenaa zutēēda à ì bo kiikeũ, à kiike be basukukēa kōnkōn ha kobusa. Dunia kiikeā kōn, kiikezo ikozo gbagbakezo, wà kpaa Laaũnaje gbãiamaa. Ì kiike be kiike kobusan, mᵛᵛ kiikenaa kutēēda'in à ēēzᵛa'in kōn. Idia yāa be leekpēen. Maa Danieli, ma bēēna tò ma zūu kàta gbagba, ma waũ wìi, di ma yāa be kᵛ ma zūuũ.

Dii kpeebo

Diibeedii Mika'ilu, gbadanaje gba tá ita gɔɔ n gbãiazo, ì kpatɛɛda. Lokaci be ninde gɔa gba. Tun boiina hwaashiãdii ha lokaci be, ì ii tà ke yãada. Lokaci be n gbãia tá à to bee Lakii lalahuũ à sheekũa. Gbãn dake tá bi ii'oa tɛɛũ à kpatɛɛda. À gbãnkãa gɔa bee beteke kobusabo bon, à gbãnkãa kìn hɛɛboã ù kobusabozo bon. Gbãia tá sese zo ceshia doo laaũ hoãzo. Gbãia tá àta to dake bo yãazo ikɛa doo sɔɔniazo. Miia Danieli, ò yãana be tata lalahuũ, ò sheedakema ha dii be leekpɛ bo. Gbãn dakeã wada dabi à wada guii dɔa lahaji. Maa Danieli ma guwà, di ma gbãn hwaa wà, ì dooni gɔɔde òo kawa dii, ì dooni kawa dabia. À gbãn dooni hɛ gbãnn tá tungba tɔɔg gã ì gɔɔde oo'i miima ì kè: Busaa mamaakiã be yãa? Gbãn be tá tungba tɔɔg gã ì gɔɔde oo'i miima, ì ì ookpite ì oozɛɛgo lakpàtɛɛ laaũ, di maa mà ì jiidà Kobusanaje tozo ì kè: Yɛɛ àa gbiinazo. In wà Lakii gbãia oo è'èɛ à kpee wàa yã, di yãana be yãa kɔn. Maa mà, amaa matà ì lagoã dɔa, di ma ì làla: Baanaje, yãa be yãa bumi? Ì jinshimɛ ì kè: Danieli, ò wee! Yãana be gɔa duduã, wà sheeda tataama ha dii leekpɛ. diibeedii gbãia gbãshĩ kataa'aji dake, à gɔa wasawasa doo mɔɔzo tá wà yò, amaa gbace zɛzɛã gãgãa àgɔ zɛzɛ. Gbãn zɛzɛ kee ba yãa be dɔaa, gbãia tá sese zo di dɔa. Sanga tá wàta ke gudɔkɔn in wàa yã, mɔɔ wà cɛɛ basukunaje kìhe, dii dubu doo kasɔɔ hwaazo nizo kashii wokoi (1,290) gɔa bee. Abaakanajen gbãn tá ì dii dubu doo kasɔɔ àa nizo kadoo wokoi wɔsɔɔzo (1,335) dãa dun ì boo. Miiakìn ò wee ha n dii leekpɛ. N dunia toa, n kpatɛɛda ò boo n laadama dii leekpɛ.